

משרד הפיתוח

פעולות הביקורת

נבדקו פעולות המכון למחקרי נפט וגיאופיסיקה והפיקוח של הנהלת המשרד על פעולות המכון. נערכה ביקורת חוזרת על פעולות המכון הגיאולוגי, ועל הפיקוח של משרד הפיתוח על המכרות והמחצבות.

תיקון ליקויים

המכון הגיאולוגי

דו"ח שנתי 17, עמ' 423

תכניות העבודה

תכניות העבודה השנתיות של המכון הן לרוב כלליות מדי; אין בהן מיון לפי עבודות שהמכון יזם אותן ועבודות מוזמנות; גם לא ניתן להבחין בין מחקרים רב-שנתיים לבין מחקרים לטווח יותר קצר ואין לגביהם פירוט תקציבי.

בתכנית העבודה לשנת 1968/69 מצויה הפרדה בין עבודות יזומות לבין עבודות מוזמנות, והבחנה בין מחקרים לטווח קצר לבין מחקרים לטווח יותר ארוך. הצעת התקציב מפרטת את ימי העבודה במשרד ובשדה, לפי המקצועות וסוגי העבודות.

לא נקבעו הנחיות בכתב לשינויים בתכניות העבודה: באילו מקרים, ובאיזו מידה מותר לסטות מהן או לשנותן, ללא אישור של מנהל המכון והנהלת המשרד.

לפי הוראות הנהלת משרד הפיתוח נקבעו בינואר 1967 הנחיות בכתב לשינויים בתכניות העבודה. באותה שנה הגישו מחלקות המכון בקשות מנומקות לאישור מוקדם של סטיות מתכניות העבודה המאושרות.

הזמנות עבודה

לא היו הוראות נוהל על אופן קבלת הזמנות מגורמי חוץ, על רישומן וחיובן. לא התנהל רישום סדיר של הזמנות. בכמה מקרים התחיל המכון בביצוע עבודות בלא שבהנהלת החשבונות נרשמה ההזמנה, בלא שנקבעו תנאי ביצוע העבודות ותנאי התשלום ובלא

שניתנה פקודת עבודה כדרוש. מחלקות המכון לא הקפידו על הרישום של ימי העבודה וההוצאות האחרות, שהיו להן בביצוע העבודות המוזמנות.

בפברואר 1967 הוצאו הוראות נוהל על אופן קבלת הזמנות מגורמי חוץ; הונהגו הסדרים שמטרתם להבטיח ביצוע עבודות רק לאחר שהמומין אישר את תנאי הביצוע והעביר מקדמה לפי דרישת המכון. עוד קובעות ההוראות שאין להתחיל בעבודה לפני קבלת פקודת ביצוע. בעקבות ביקורת המעקב, בנובמבר 1967, הוכנס לשימוש גם פנקס הזמנות, המאפשר לעמוד על ביצוע העבודות ועל חיוב הלקוחות.

ביצוע העבודות והדיווח עליהן

הפגישות של מנהל המכון עם מנהלי המחלקות נערכו באופן בלתי סדיר, לפעמים לאחר הפסקות של חצי שנה ומעלה; נציג הנהלת המשרד לא השתתף בהן מאמצע שנת 1964. רק מחלקות בודדות הגישו למנהל המכון בסדירות דו"חות חודשיים. זה שנים לא הגיש מנהל המכון להנהלת המשרד דו"חות חודשיים מרוכזים.

הפגישות של מנהל המכון עם מנהלי המחלקות נערכות בכל שבוע, בהשתתפות נציג של הנהלת המשרד. כמה מחלקות של המכון עדיין אינן מקפידות על הגשה סדירה להנהלת המכון של דו"חות חודשיים על ההתקדמות בביצוע העבודות. מנהל המכון עוד לא הנהיג הגשת דו"חות תקופתיים להנהלת המשרד.

החשבונות עם גורמי חוץ

בהנהלת החשבונות של המכון רוכזו תפקידים בידי עובד אחד בניגוד לעקרונות הבידוק והניהול התקין של כספי המדינה. לא הייתה חלוקת עבודה ברורה בין המכון לבין גזברות משרד הפיתוח וחלק מהרישומים של שתי היחידות הייתה בהם כפילות. רישום החיובים והזיכויים בכרטיסי החשבונות היה בו פיגור של למעלה מחצי שנה, הן במכון והן בגזברות המשרד.

בתחילת 1967 רוכזו הפעולות הכספיות של המכון בידי גזברות המשרד והוצאו הוראות נוהל בדבר הגשת חשבוניות ללקוחות.

חיוב גורמי חוץ בעבור עבודות ושירותים נעשה לפי המחירון מ-1962.

בתחילת 1967 הוכן מחירון מפורט, על בסיס העלויות בסוף 1966. הנהלת המשרד קבעה, שיש לעדכן את המחירון בכל שנה.

לא הייתה הבחנה, לפי הרישום בכרטיסות של מחלקות המכון, בין עבודות, שנעשו למומינים השונים, ואף לא בין העבודות השונות, שנעשו על פי הזמנות נפרדות של אותו מומין; דבר זה גרם קשיים בהכנת החשבוניות ובחיוב הנכון של המומין לכל עבודה בנפרד. גם לא התנהלה כרטיס לחיוב כל מומין בהוצאות, לפי העבודות שנעשו בעבורו, ומשום כך לא ניתן היה לדעת אם חויב המומין במלוא ההוצאות.

בכרטיסות של מחלקות המכון מבחינים מאמצע 1967 בין עבודות למומינים שונים, לפי כל עבודה בנפרד. מאידך לא הונהגה עדיין שיטה, שתבטיח את רישומן וריכוזן של כל ההוצאות בחשבוניות ללקוחות.

המכון לא דאג לשיגור חשבוניות במועד ולגבייה של הסכומים המגיעים לו מהמוזמינים: למכון למחקרי נפט וגיאופיסיקה שלח במשך שנת 1965/66 חשבוניות על סכום כולל של 254,000 ל"י בפיגור רב שהגיע עד 8 חודשים. לחברת תה"ל המציא המכון בכל שנה את חשבוניותיו באיחור, עד כדי שבעה חודשים, ואף לא דאג לגבייה תוך המועד שנקבע; מתוך כך, בסוף מארס 1966 הצטברה לזכותו יתרה בסך 102,120 ל"י. גם בגבייה מאת לקוחות אחרים היה פיגור. לחברות לחיפוש נפט, למשל, לא הוגשו בשנת 1964/65 חשבוניות עבור יותר מ-1,000 בדיקות פליאונטולוגיות. חברות אלה וגורמי חוץ אחרים לא חויבו מאז 1962 גם עבור אנליות של גלעינים.

המשרד גבה מהמכון למחקרי נפט וגיאופיסיקה סך 226,000 ל"י לשנת 1966/67 במועדן. לתקופה אפריל—אוקטובר 1967 הגיש חשבוניות בסך 88,000 ל"י במועדן, ועד סוף נובמבר 1967 נגבה סך 60,000 ל"י. 'מתה"ל נגבו עד סוף אוקטובר 1967 כל החובות הישנים והשוטפים. לחברות לחיפוש נפט וללקוחות אחרים הוגשו חשבוניות על העבודות, שנערכו בשנים קודמות; עד סוף אוקטובר 1967 גבה המכון מהם חובות בסך 120,000 ל"י בקירוב.

*

הממצאים, שהובאו בדו"ח שנתי 17, מראים על ליקויים בעלי משקל בתחום הארגון והמינהל הכספי ובתחום הפיקוח של הנהלת משרד הפיתוח על המכון הגיאולוגי.

כדי להביא להגברתם של פעולות המכון ושל הפיקוח על ניהולו, הפעילה הנהלת משרד הפיתוח בתחילת 1967, בעקבות הביקורת, הנהלה למכון, המורכבת משישה עובדים בכירים: שלושה נציגי המשרד ושלושה נציגי המכון.